

LEIF DAVIDSEN

PER TOFTLUND 1

DEN LEJDE MÖRDAREN

 SAGA
EGMONT

LEIF DAVIDSEN

PER TOFTLUND 1

DEN LEJDE MÖRDAREN

 SAGA
EGMONT

Leif Davidsen

Den lejde mördaren

Översättning av Mona Eriksson

SAGA Egmont

Den lejde mördaren
är översatt från danska av Mona Eriksson efter
Den serbiske dansker
Copyright © 2001, 2020 Leif Davidsen och SAGA Egmont
All rights reserved
ISBN: 9788726684360

1. E-boksutgåva, 2020
Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

1

FÖRFATTAREN OCH FILOSOFEN FRANJI DRASKUVIC var lycklig. Han var nöjd med sig själv och med sitt välansade skägg, med sensommaren som fick hans vackra stad Zagreb att lysa som en ung flicka, och med den nya starka kroatiska hären, som äntligen hade drivit ut de förbaskade serberna ur Krajina. Men Draskuvic var särskilt nöjd med uttalandet som han just hade gjort i radion - i en studio nedanför ett porträtt av presidenten. Han hade som vanligt talat lågt, nästan viskande, men ändå med stadig röst. Han hade som vanligt låtit lite hes, så att hans trogna lyssnare fick gåshud, men på ett skönt sätt. De patriotiska, vackra orden hade flutit fram ur hans lilla mun inne i det stora skägget, slukats av mikrofonen och spelats in på bandet för att sedan skickas ut till alla medborgare i det fria, starka Kroatien.

Draskuvic var en balkanintellektuell, och det var han stolt över. Uttalandet hade varit precist och i storstilade vändningar ännu en gång slagit fast vem som hade rätt till Krajina. Det hade avslöjat serberna och den internationella maffians lögn, som hävdade att det var ett gammalt serbiskt område. Draskuvic hade talat om att serberna för 300 år sedan hade förts dit av det mjäkiga Österrike-Ungern för att fungera som utpost mot de hedniska turkarna. De serbiska friherrarna skulle försvara imperiets yttre gränser mot att de fick land. Serberna var bara kolonister. Ingenting annat. Nu var Krajina befriat. Äntligen. Trots internationell bojkott och rysk-serbiska sammansvärjningar med tysk och amerikansk hjälp hade

Kroatien återuppbyggt sin segerrika här. De hade kämpat som sanna patrioter och visat att det nu råde en ny maktbalans på Balkan. Efter fyra år av förödmjukelser kunde Kroatien försvara sitt heliga land, och för första gången var serberna på flykt. Nu fick de smaka sin egen beska medicin. När det blev allvar sprang de som skabbiga hundar, medan de tarvliga FN-lakejerna från det förrädiska utlandet kröp ihop i sina ynkliga skyttegravar.

”Spotta på dem. Ni sanna patrioter! De förtjänar ingenting annat än förakt!” hade han enträget uppmanat sina lyssnare. Han uppskattade verkligen bilderna i teve som visade flyende serber och deras löjliga ägodelar på gamla traktorflak. Men det irriterade honom att de fick köra iväg med traktorerna, som säkert var stulna. De borde tvingas att gå till fots. Tvingas att kravla iväg på blödande knän. De hade mycket att ångra. Ett ögonblick hade han funderat på att själv följa med till Krajina för att med egna ögon se de flyende hundarna, och kanske skicka dem vidare med några väl valda ord. Det skulle naturligtvis ha blivit omnämnt i tidningen. För ett ögonblick hade han också sett en bild framför sig: en distingerad, europeisk intellektuell som inte var rädd för att dra ut tillsammans med folkets tappra söner. Men han måste avstå. Hans liv var för viktigt. Han var en stor poet och en äldre man, så han stannade i Zagreb. Han kämpade på sin front. Den intellektuella fronten som var lika viktig som de andra fronterna. Soldaterna kunde inte kämpa utan andlig föda. Nog ville de väl veta varför de kämpade, och inte skulle de behöva sakna moralisk och andlig styrka. Han hade slutat sitt anförande så här:

”Landsmän! Gå med Gud till Krajina och gör det befriade landet fruktbart igen!”

Draskuvic var alltså en lycklig man. Trots värmen var han klädd i kostym. Under armen bar han en kroatisk

tidning, där han hade skrivit en artikel om nödvändigheten av att rensa bort orena element från befriade områden. Draskovic såg sig själv som tänkare och patriot. Han skrev om tapperhet och patriotisk rättvisa på samma sätt som serberna skrev om mod och heder. De intellektuella såg aldrig blodet och lidandet. Han formulerade sina giftiga kommentarer som en motvikt till serbernas ondska. Från säkra kontorsrum och behagliga lägenheter spred de intellektuella ord som skapade hat och höll det vid liv.

Han rörde sig långsamt genom folkmassan på väg mot sitt favoritkafé. Han nickade avmätt mot människor som kände igen honom, och han såg med avsky hur ett par halvfulla FN-soldater försökte komma till tals med ett par unga flickor. FN-soldaterna var från Ukraina, så flickorna var nog inte särskilt intresserade, såvida ukrainarna inte hade tjänat så många D-mark på smuggling att flickorna övervann sin motvilja. Han måste komma ihåg det här i sitt nästa radioanförande, som skulle handla om nödvändigheten att hålla sig ren i stridens hårdhet och hetta. Det skulle fungera som ännu ett moraliskt stöd för dem som kämpade vid fronten, tänkte han belåtet.

Vuk höll honom under uppsikt på avstånd.

Vuk satt på en repig motorcykel, vars nummerplåt var helt täckt med damm och smuts. Han hade en hjälm med nedfällt visir. Han hade blåa jeans och en sliten skinnjacka på sig, och han såg ut som alla andra killar i det oavhängiga Kroatiens huvudstad.

Vuk tittade på Draskovic. På hans vaggande gång, som fick den feta baken att röra sig nästan som en kvinnas, på hans mage som plöjde väg för honom som en tungt lastad, flatbottnad pråm på Donau. Det var femte dagen som Vuk satt och väntade på honom utanför kaféet. Första dagen hade Vuk haft kostym på sig och suttit vid ett bord ute på trottoarsserveringen. Andra dagen hade han gått förbi klädd

i en uniform som tillhörde den danska FN-styrkan. Tredje dagen var han åter klädd i kostym. Fjärde dagen hade han en kort skjorta, ljusa byxor och en sådan där ärmlös väst som de utländska journalisterna älskade att gå omkring i.

Draskovic ändrade aldrig sina rutiner. Han kom till radiohuset klockan nio och halv elva gick han ner till kaféet för att dricka kaffe och läsa tidningar. Vuk tyckte att det var helt absurt att han struntade i alla förhållningsregler. Landet var i krig, och Draskovic var ett av de där svinen, som med sin propaganda spädde på folks hat mot serberna. Förstod han inte att han kunde vara ett mål? Var han så dum? Eller så arrogant?

Vuk svettades. Han kände hur svetten rann nedför halsen och kinderna, T-shirten satt klistrad mot ryggen och magen. Det var varmt inne i den tättslutande hjälmen och under skinnjackan, men det var inte enda skälet till att han svettades. Han brukade alltid svettas före en operation. Man brukade tala om ångestsveit, men den beskrevs oftast som kall. Kanske var det inte ångest eller nervositet, utan bara för mycket adrenalin. Hans händer darrade inte. Hans sinnen var skärpta och han registrerade alla detaljer så noga att de nästan verkade utmejslade. En kvinnas vackert formade amorvbåge, ett barns nästan svarta ögon, den ukrainske soldatens finniga kind, gul puts som föll från en vägg, smatter från en sprucken ljuddämpare, lukten av lågoktanig bensin och en otvättad kropp, som passerade tätt intill hans motorcykel. Draskovic och hans sårbara mage och det oförberedda, nästan barnsligt släta ansiktet.

Draskovic satte sig vid ett ledigt bord på uteserveringen, men ändå i skuggan av det utskjutande taket. Servitrisen kände honom och kom genast med kaffe och en tidning. Draskovic tände en cigarr och Vuk startade motorcykeln. Den spann mjukt och talade om för dem som iddes lägga märke till det, att det fanns en ny motor under cykelns

skamfilade yttre. Han drog ner skinnjackans dragkedja till hälften, stack in högra handen och grep tag om kolven på en rysktillverkad Makarov. Den tog åtta 9-millimeters patroner. Det var en ganska klumpig pistol, men Vuk tyckte att den var bra, eftersom den i likhet med nästan all gammal sovjetisk utrustning var enkel i konstruktionen och lätt att använda under besvärliga förhållanden. Makaroven hade en ganska kraftig kolv, men det gjorde inte så mycket. Han hade i alla fall tunna skinnhandskar på sig. På det här avståndet handlade det inte om precision, utan om genomslagskraft. Två bord från Draskuvic satt ett ungt par och pratade lågmält. De satt med ansiktena mycket nära varandra, som älskande brukar göra. Längre in i kaféet spelade några äldre män kort. Till höger om Draskuvic satt några stycken som kanske kunde utgöra en risk. Det var tre kroatiska soldater, men de hade inga synliga vapen och var nog ganska berusade. De hade säkert supit hela natten och skulle dricka hela dagen också. De bråkade och skällde om vem som skulle bjuda på nästa flaska slivovitj. Den sista kvarten hade de skrutit över sina bedrifter under fälttåget i Krajina. De serbiska hundarna hade fallit som käglor för deras kulor.

Trafiken på den lilla sidogatan var gles. En grårandig gammal Mercedes körde långsamt förbi och lämnade efter sig en svans av oförbränd diesel. Ett äldre par med en tom shoppingkasse gick förbi i rännstenen. En mor skällde på sitt barn och drog det ilsket med sig.

Vuk tog tre djupa andetag och tänkte på Kommendantens ord: "Var aldrig teatralisk. Lämna det åt skådespelarna. Snabbt in. Snabbt ut. Tänk bara på att överleva."

Han svängde benet över motorcykeln. Sulorna på hans Reebokskor gav inte ett ljud ifrån sig, när han tog de få stegen över den smala gatan och bort mot Draskuvic, på

samma gång som han drog fram pistolen ur axelhölstret och osäkrade den med en lång disciplinerad rörelse. Draskovic tittade upp och såg kanske en skymt av Vuks ansikte bakom det rökfärgade visiret, men det lär man aldrig få veta. Vuk sköt honom två gånger i ansiktet och en gång i bröstet. Draskovic föll baklänges. Cigarren trillade ut ur munnen och ner på kavajen. Innan Draskovic träffade golvet, var Vuk med långa, lugna steg på väg tillbaka till motorcykeln. Han behöll inte pistolen, utan lät den glida ner på asfalten när han svängde benet över motorcykeln. Det fanns gott om pistoler i landet. Han tjänade en sekund på att låta den falla i stället för att sticka tillbaka den i axelhölstret. Det fåtal människor som hann reagera tittade på Draskovic, inte på Vuk. De stirrade på blodet som sprutade ut över bordet och forsade ner på kafégolvet, innan de krigsvana kastade sig ner på marken och började skrika. Det första skriket hördes när Vuk lade in ettan och accelererade runt hörnet.

En brun skinnrygg och blåa jeansben på var sida om en motorcykel. Den var nog japansk. Och den verkade gammal, men den kanske bara var skitig. Det var allt vittnena kunde minnas.

Den var faktisk ganska ny, stulen för ett par dagar sedan från en beryktad smugglare som höll till nere vid frontlinjen vid hamnen i Split, och som fortfarande funderade på om han verkligen skulle anmäla stölden, eftersom han hade tagit den över gränsen utan tillstånd från berörda myndigheter. Vuk svängde ut på huvudgatan och körde snabbt, men inte trafikfarligt, några hundra meter. Han parkerade utanför en stormarknad och tog av sig hjälmen. Han hängde hjälmen på styret, fiskade upp en liten trubbnäst Smith & Wesson ur motorcykelväskan, stoppade den i fickan på skinnjackan och gick sedan därifrån utan att se sig om. Han tog av sig skinnjackan och

gick vidare med jackan nonchalant slängd över axeln. Handskarna hade han stoppat ner i den andra fickan. Han hade svart hår. De andra fotgängarna såg bara en ung man med svart hår och yvig mörk mustasch, som såg ut som alla andra unga män. Han var välväxt och de klara blå ögonen, som skilde honom från andra unga män, fick ett par kvinnor att titta mer än en gång på honom. Han svängde in på en sidogata, låste upp en brunröd Lada och körde därifrån.

Där tappade den kroatiska polisen spåret. Ingen kunde minnas bilnumret, och de beskrivningar av attentatsmannen som polisen fick, skilde sig så mycket från varandra att det var omöjligt att få fram en fantombild. Mördaren hade försvunnit i tomma intet. Eller i krigets kaos.

Den unge mannen, som kallade sig Vuk, körde åt sydöst mot Slavonien. Han körde lugnt och säkert. Det var inte mycket trafik. Små byar skimrade förbi i det gula sensommarljuset. De röda tegeltaken hade svarta hål efter granater. Vinden tog tag i vita gardiner och lät dem sväva ut genom trasiga fönsterrutor. Fastän kriget hade dragit förbi, såg man knappt en människa. Efter ett par timmars körning stannade Vuk till uppe på ett backkrön och tittade ner på en större landsväg. En kolonn av fordon virvlade upp damm. Det var traktorer med höskrindor på släp eller små lastvagnar som drogs av hästar. Blå dieselångor hängde i luften. Vagnarna var lastade med kläder, gamla möbler, kastruller och madrasser. Barnen satt med tomma ögon, männen var orakade och kvinnornas granna sjaletter var täckta med ett fint damm. Han följde sina landsmän med ögonen. Nu fick de också smaka på flyktens damm. Han rökte en cigarett medan han betraktade dem, sedan satte han sig i bilen igen. Han körde ett par hundra meter nedför en oasfalterad sidoväg och parkerade Ladan intill en

träddunge. Han öppnade bakluckan och tog fram en sliten ryggsäck som han ställde på marken. Sedan tog han upp en sprängladdning, satte detonatorn på fem minuter och slängde in sprängladdningen i bilen. Han tog på sig skinnjackan och ryggsäcken och gick med hastiga, men inte hetsiga, steg bort från bilen och ner mot Sava, gränsfloden mellan Kroatien och Bosnien-Herzegovina. Han vände sig inte ens om, när han hörde den dova knallen och det knastrande ljudet från den brinnande Ladan. Sedan exploderade bensintanken och ett svart rökmoln steg upp mot himlen. Det var länge sedan en bomb hade väckt någon uppmärksamhet på Balkan. Men ett nyfiket flygplan från NATO skulle kanske slött vända om någonstans på den blå himlen och komma närmare för att se efter vad det var som brann. Piloten skulle se en brinnande bil och en liten prick som gick.

En herde som skötte sitt. Ännu en ensam flykting i ett land av flyktingar.

Någon gång på kvällen kom Vuk fram till det lilla huset i byns utkant. Axlarna värkte och han var trött. Det kom vit rök ur husets ena skorsten. Tak och väggar var hela. Här hade kriget inte knackat på. Vuk såg sig noga omkring. En ensam hund sprang med svansen mellan benen längs en husvägg. Den var gul och ynkelig, men den skällde inte. När han lyfte handen för att knacka, öppnades dörren.

"Hej, Vuk! Jag har väntat på dig", sa kvinnan i dörröppningen. Hon var ung och hade långt, svart hår och mörka, vackra ögon, som verkade livlösa.

"Hej, Emma", sa han och kysste henne på munnen.

"Jag har tittat efter dig", sa hon. "Jag hörde det på nyheterna."

Vuk sa ingenting.

"Om den där kroatiska författaren", fortsatte hon.

"Det är bäst om du ingenting vet."

”Kom in, Vuk! Stannar du över natten?”

”Jag tar mig över floden senare i natt.”

”Vad synd. Men ... han, Kommendanten, skickade ett meddelan de. Han vill tala med dig så snart som möjligt.”

Vuk log för första gången. Hans ansikte lyste upp.

Plötsligt försvann alla hårda linjer, och han förvandlades till den pojke han egentligen var innanför det hårda ansiktet.

”Men kom in då, Vuk! Och låt mig få tvätta håret på dig”, sa Emma och log, hon också.

Rummet var enkelt och smakfullt inrett med ett matbord och ett bokskåp med inbundna böcker. På väggarna hängde tavlor som föreställde de bosniska bergen. I ena hörnet stod en fåtölj, en snygg lampa och ett litet bord med en knypplad duk. På bordet låg en bok och ett handarbete. Rummet var mycket rent och mycket feminint. Man kunde se in i det lilla köket, där en kittel med vatten stod och ångade på spisen. En smal gång ledde in till sovrummet med en dubbelsäng. Ovanför sängen hängde ett ortodoxt krucifix.

Vuks blick följde Emmas slanka ben under den tunna klänningen, medan han tog av sig skinnjackan och skjortan. Han var smärt men muskulös. På vänstra axeln hade han ett ärr som såg ut att komma från ett knivhugg. Emma tog en av stolarna vid matbordet och ställde den mitt på tegelgolvet, på ett par utbredda tidningar.

”Nu kan du sätta dig, Vuk”, sa hon.

Hon tog en pyts och hällde över hett vatten från kitteln på spisen till ett handfat på köksbordet. Hon hällde sedan i kallt vatten och kände försiktigt efter med armbågen, innan hon doppade en svamp i vattnet och fuktade hans svarta hår.

Han satt med slutna ögon, medan hon försiktigt tvålade in håret. Han njöt av att känna hur de starka, mjuka händerna långsamt masserade in tvällöddret i hårbotten.

Löddret blev alldeles svart och rann ner på tidningarna, när hon sköljde håret, bara för att genast tvåla in det igen. När hon hade sköljt för tredje gången var håret ljusblont. Hon fuktade försiktigt hans svarta mustasch. Han satt alldeles stilla. Sedan tog hon tag i mustaschen och slet bort den, som när en mor med ett raskt grepp drar bort ett plåster på ett barn. Vuk öppnade ögonen. Emmas ansikte var tätt intill hans. Han log.

”Hej, min älskling”, sa hon.

Han kysste henne.

”Res på dig”, sa hon.

Han reste sig upp. Emma knäppte upp hans skärp och drog av honom byxorna. Han hade slutit ögonen igen, och han lyfte först på den ena foten och sedan på den andra. Hon lät händerna glida in under hans boxershorts och drog av honom dem också. Han stod alldeles stilla med slutna ögon. Ännu ett ärr, från ett annat skärsår, ringlade som en orm över höftbenet. Hon rörde försiktigt vid det, och han fick gåshud över hela kroppen när han tänkte på smärtan från kroatens kniv. Hon hällde ut vattnet i handfatet i vasken och pytsade upp nytt från kitteln, innan hon åter doppade ner svampen och långsamt tvålade in honom. Hon började vid axlarna och slutade med fötterna. Han stod alldeles naken och alldeles stilla. Hans ljusa skinn rodnade lätt, och hon såg att hon påverkade hans kön, men hon visste att han kunde lägga band på sig. Hon sköljde bort tvållöddret med svampen. Sedan drog hon klänningen över huvudet och tog den rena handduken som hon hade lagt fram på köksbordet bredvid handfatet.

Vuk öppnade ögonen, när han hörde att hon tog av sig klänningen. Han log, och leendet nådde ända fram till hans blå ögon. Hon torkade honom långsamt och sensuellt över hela kroppen. Frotterade honom mjukt, men ändå fast. Åter började hon med ansiktet och axlarna och arbetade sig

nedåt. När hon till sist försiktigt nuddade vid hans testiklar, växte han snabbt och hon knuffade mjukt ner honom på stolen och satte sig på honom.

De satt alldeles stilla. Hon höll huvudet lite tillbakalutat. Han höll om hennes skinkor.

”Stannar du hos mig i natt, Vuk?” sa hon.

”Jag stannar hos dig”, sa han.

”Men han då?”

”Han kan vänta. Kriget är i alla fall förlorat. Förrädarna har tagit över. En dag till eller från spelar ingen roll.”

”Stanna i natt så att demonerna håller sig borta”, sa hon.

”Jag stannar hos dig i natt”, sa han och pressade sig mot henne.

Han visste att demonerna ändå skulle komma till henne. De brukade komma på morgonen i den farliga halvdagern, alldeles innan det blev ljus. Spöken, skelett, andar och etniska utrensare. Skuggor från dödsriket som hade hemsökt hennes familj och utplånat den under det första krigsåret för fyra år sedan, när hon bara var femton. Nu dök de varje natt upp i hennes drömmar, men mardrömmarna var verkligare för henne än det vakna livet.

Vuk var avundsjuk på henne. Emma kunde känna smärta och skuld. Vuk kunde bara känna hennes kropp.

Resten var kyla.

2

NÄR LISE CARLSEN VAKNADE NUMERA , så var det alltid med skuggan av en fånig dröm någonstans i utkanten av hennes ännu nästan sovande medvetande. När hon vaknade var hon rädd, och det kändes som om hon befann sig utanför sin egen kropp. Som om hon svävade ovanför dubbelsängen i ljuset från augustimorgonen och tittade ner på sig själv och på sin man, som låg ihopkrupen eller på rygg med ett spänt uttryck runt munnen. Det såg ut som om han kämpade för att få fram ord. Hon mindes inte sina drömmar. De försvann när hon hörde musiken eller rösterna från radion. Den väckte henne strax före nyheterna. Hon vaknade hellre av popmusik eller trafikinformationer än av död och förödelse. I trettiofyra år hade sömnen, och att ta sig upp ur den, varit någonting självklart. Åtminstone såvitt hon kunde minnas. Redan som liten hade hon varit lätthanterlig - sovit gott om nätterna och vaknat leende och legat för sig själv en stund och jollrat och lekt med fingrarna och tårna. Det påstod i alla fall hennes mamma. Men nu i sommar hade hon haft svårt för att somna, och hon vaknade med en fadd smak i munnen och oförlösta drömmar i hjärnan.

Lise Carlsen lade sig på rygg och tittade upp i taket, medan hon lyssnade till de sista tonerna av en låt med Take That som hon hade hört till leda i P3 hela sommaren. Gardinerna rörde sig knappt i den lätta brisen, och hon förstod att det skulle bli ännu en varm dag. Ole jämrade sig och lade sig på sidan med ryggen mot henne. En gång i tiden skulle han ha tagit hennes hand och krupit tätt intill

henne. Eller hon till honom. Hon mådde ännu sämre vid tanken på att det enda minnet av nattens samlag, var en kladdig känsla mellan benen, men ingen känsla av lycka. De var nakna båda två. Någonting annat var inte möjligt i den här värmen. Hon längtade efter regn och kyla. Värmen framkallade bara svett och lust, och man sträckte sig efter närmsta kropp. Så egentligen spelade det ingen roll om ens känslor låg i träda. Värmen krävde förlossning och fick hormonerna att löpa amok. Hon lät täcket glida ner till naveln och lade händerna under huvudet på den fuktiga kudden och lyssnade på radion, som hade väckt henne. Hon förstod egentligen inte varför hon lät världen återuppstå varje morgon genom att lyssna på nyheterna. Efteråt mindes hon sällan vad som sagts - åtminstone inte förrän en timme senare när hon hörde alltsammans en gång till. Hon kunde känna ett slags trygghet, när hon hörde att hennes eget elände var minimalt i jämförelse med all den skräck som den lugna, neutrala radiorösten varje morgon skickade med henne ut i verkligheten. Eller kanske för att Ole hatade att bli väckt av musik och prat. Eller var det kanske hennes innersta önskan att driva bort honom ur den äkta sängen? Eller ur äktenskapet? Hon var journalist, hon tjänade egna pengar och kunde köpa en egen klockradio, vilket hon också hade gjort, och hon hade installerat den och hon använde den. Och därmed basta! Var det så hon hade sagt? Och var det hennes vankelmod som fick henne att vrida ner volymen så lågt att hon knappt hörde någonting? Det skulle till ett kanonskott för att väcka Ole, så han besvärades egentligen inte alls, medan hon vaknade av minsta ljud. I varje fall nu för tiden när det kändes som om nervspetsarna var doppade i klipulver.

Det var det gamla vanliga. Politiska finter runt den kommande finanslagen, det eviga kriget i Jugoslavien och torkan som bara blev värre och värre. Hon lyssnade inte,

utan låg och försökte förstå varför hon var så trött på alltsammans, och hur hon kunde förtränga den känslan så snart hon hade duschat. Men sedan hörde hon att de nämnde Santandas namn. Hon kunde se henne framför sig. En liten mjuk kvinna med runt ansikte, bruna ögon och en förmåga att tala om svåra saker utan att man kände sig illa till mods. Hon fattade inte vad det handlade om. Bara att man nämnde Santanda och Iran. Och att den danske utrikesministern på en sömning telefonlinje beklagade att den kritiska dialogen med präststyret i Teheran inte hade givit väntat resultat. Hon skulle få höra det igen klockan åtta. Om det var tillräckligt viktigt. Annars fick hon vänta tills hon kom till tidningen.

Hon knuffade till Ole och steg upp. Han muttrade bara, men hon märkte att han öppnade ögonen innan hon gick ut i badrummet. Han luktade svagt av alkohol som inte hunnit förbrännas.

"Stäng av radion, för helvete", hörde hon innan hon stängde dörren.

Som vanligt hjälpte det att duscha. Först varmt och sedan kallt. När hon efter en stund stod i det rymliga vardagsrummet, där ljuset forsade in genom fönstret och ljuden från morgontrafiken på Østerbrogade hördes som ett svagt brus i bakgrunden, så försvann hennes svarta uppvakningstankar, som hon brukade kalla dem. Då längtade hon inte längre efter regn och kyla. Det skulle nog komma till Danmark ändå, där grått var den vanligaste färgen. Och hon älskade ju egentligen värmen och solen. Hon hällde vatten i kaffebyggaren, dukade bordet, kokade ägg och laddade brödrosten, medan hon än en gång bestämde sig för att prata med Ole om *det där*. Om man inte kunde tala med sin man om sina små morgondepressioner, vem skulle man då tala med? Och han var ju ändå psykolog. Han fick betalt för att lyssna på folk

med svåra psykiska problem. Det kanske var därför han var så dålig på att lyssna på henne? Hon passade kanske inte in i läroböckernas teorier? Men problemet kunde också vara att hon bara berättade hälften av det hon kände och tänkte?

Lise gick ut i hallen efter tidningarna. Politiken, men också Berlingske, så att hon kunde se vad konkurrenterna hade på kultursidorna. Hon slog först upp Politiken och såg att hennes artikel om det nya galleriet hade blivit en ganska snygg trespaltare, men Berlingske hade en bild också. Det bättrade på artikeln. Och sedan kunde idioterna på Rådhusplatsen inte förstå varför upplagan minskade! Hon bläddrade fram utrikesnyheterna och ögnade snabbt igenom rubrikerna. Hon skulle läsa ordentligt när hon hade ätit frukost, eller när hon kom till tidningen. Numera ville hon snabbt komma hemifrån, det verkade som om hon inte kunde koncentrera sig i lägenheten. Hon lade ifrån sig tidningarna på det stora avslutade ekbordet, som dominerade både köket och vardagsrummet. Kaffebryggaren väste. Utanför sjöng en fågel lite halvhjärtat.

Ole kom in och kysste henne på kinden, innan han satte sig vid bordet och tog första delen av Berlingske Tidende. En gång i tiden hade han tillhört vs, men nu var han egen företagare med egen praktik.

"Kan du inte stänga av radion eller skruva ner den?" sa han.

"Jag vill gärna lyssna på nyheterna. De kommer snart."

"Om du lyssnar på dem nu eller om en timme, spelar väl ingen roll."

"Jag är journalist."

"Vad har det med saken att göra?"

"Jag måste följa med."

"Det kan du väl göra på jobbet."

”Måste vi hålla på så här varenda morgon?”

”Det måste väl finnas en dödsorsak.”

”Vad menar du med det?” sa hon.

Han såg upp från tidningen. Två brödskivor hoppade upp ur brödrosten, och hon vände sig automatiskt om efter dem.

”Att vi tycks använda vår energi till att bråka om småsaker i stället för att tala ut om vårt förhållande, som tydligen befinner sig i kris.

Ett ögonblick stod hon tyst med de varma brödskivorna i handen. Sedan fick hon syn på dem och nästan kastade dem på bordet, medan hon viftade med händerna som för att säga emot. Hon hade absolut ingen lust att prata nu. Hon ville själv bestämma tidpunkten.

”Nu ska du inte överdriva. Var det inte skönt för dig i natt kanske?”

Bara för att jag vill lyssna på radion på morgnarna.”

Han återvände till tidningen.

”Jag har en lång dag framför mig”, sa han.

”Var det inte det?”

”Du har alltid varit het, Lise. Jag är ju här.”

”Du är en träbock.”

”Jag menade det faktiskt som en komplimang.”

”Det lät inte så”, sa hon och tittade ner i tidningen igen.

”Jag kanske kan få beställa tid hos dig?” fortsatte hon.

Hon borde inte ha sagt det, men det bara kom.

Han tittade upp igen och såg på henne med sina trötta, kloka ögon, som varenda dag såg människors dårskap passera förbi, medan hans sekreterare skrev ut räkningar. Depressioner kan räknas i kronor och ören. Resultat har ett nummer i sjukförsäkringen. Hjälp ges i lagom avvägda doser. Varför hade hon fallit för honom? Han var snygg, fastän han var tio år äldre än hon. Begåvad, vältalig, lyhörd, beläst, idealistisk, bra i sängen, rolig, tyckte om att

resa. Kan en människa förändras så radikalt på åtta år?
Eller var det hon?

”Du kan få all tid i världen, Lise”, sa han. ”Om du verkligen vill?”

”Jag vill bara lyssna på nyheterna”, sa hon och satte fram smör och ost på bordet, innan hon tog Politiken och började bläddra för att se hur de behandlat vänners och ovänners artiklar.

”God morgon, Lise”, sa han och fick henne i alla fall att le, så att de kunde äta under tystnad tills hon hörde jingeln som aviserade nyheterna.

”God morgon”, sa den behagliga nyhetsrösten. ”I natt har det åter varit våldsamma strider i Bosnien. Och serberna fortsätter att fly från Krajina. Regeringen här hemma kommer förmodligen inte att få majoritet på förslaget om exportstöd till Iran. Iran bekräftade i går dödsdomen över författarinnan Sara Santanda och höjde belöningen till 4 miljoner dollar. Och det varma och soliga vädret fortsätter.

Lise kände maktlösheten som en sveda i magen. Hur kunde de göra någonting sådant? Hur kunde det finnas en sådan fanatism i vår moderna tid? Hur kunde man döma en författare till döden, bara för att hon hade skrivit en roman som berättade hur de eländiga prästerna förtryckte Irans kvinnor? Först Rushdie sedan Santanda. Vem skulle det bli härnäst? Västländerna hade aldrig ingripit till Rushdies försvar på allvar, och därför kunde förtryckarna fortsätta med sin hänsynslösa politik. Hon kokade inom sig, men hon orkade inte dela sina tankar med Ole. Det hade hon gjort så många gånger förut. Han lyssnade mycket intresserat, men han hade inte längre någonting till övers för politik. Varken i det stora eller det lilla.

Hon såg på honom: han satt där med sin tidning och läste notiserna. Var fanns den engagerade mannen som hon hade gift sig med? Vad hade egentligen hänt med dem under de här åren. Kunde kärleken, lusten och glädjen bara dö, utan att man märkte det? Hon kände hur depressionen kom smygande igen. Hon fruktade den och kämpade emot. Hon var rädd för att hon en vacker dag skulle duka under för den. Hon ville inte gå ner sig. Hon måste ta sig samman.

Tydligen fanns det ändå någonting mellan dem, för han tittade upp som om han kunde känna de kemiska reaktionerna.

"Är det något fel, Lise?" frågade han.

Hon slängde ifrån sig den rostade brödskivan.

"Nej. Det är bara det där med Santanda. Visst är det svinaktigt?"

"Ja. Det har du rätt i."

Hon suckade och reste sig.

"Är det allt du har att säga? Hörde du inte vad de sa på nyheterna?"

Han tittade på radion som om han först nu fick syn på den.

"Du vet ju att jag avskyr att lyssna på radion på morgnarna. Men du är tydligen beroende av det där bakgrundsljudet, så jag har lärt mig att stänga det ute. Förtränga ... Jag hör helt enkelt inte vad de säger, eller den där eländiga musiken de spelar. Det är bara en enda smet för mig. Ingenting annat. Jag läser hellre tidningen. Jag kan inte göra två saker samtidigt."

"Okej."

"Är det allt du har att säga."

"Jag sticker nu, Ole. Ha det så bra."

Han försökte låta ironisk, men förmodligen hörde hon det inte, eller också ville hon inte höra det.

”Detsamma, min skatt”, sa han.

Solskenet hjälpte upp hennes humör en smula.

Sommaren hade varit oändlig. Den hade varit varm och vacker, och Köpenhamn hade bubblat och sjudit som en sydländsk hamnstad. Lise älskade sin stad som bara en inflyttad kan göra. Hon hade kommit till Politiken som ung praktikant, och de fick nog bära ut henne från lägenheten på Østerbrogade. Hon ville aldrig mer bo i en liten stad eller en förort. Med huvudet högt, cyklade hon iväg på den snabba, röda saken med många växlar, som hon hade givit sig själv i present i våras. Hon såg nog att hon fick en och annan blick, och hon visste att hon och cykeln klädde varandra. När man är trettiofem är det inte illa att få sådana blickar av unga killar, tänkte hon. Det beror på sommaren. Den får folk på gott humör. Hon kände sig bättre för varje tramp och för varje svisch från kjolen. Allt skulle nog ordna sig. För henne och Ole också. Annars fick de bo på varsitt håll ett tag. Det skulle inte vara någon katastrof. En liten paus bara. Då skulle han kanske förstå, att han inte kunde vara utan henne. Eller hon honom. Hon ville inte tänka på det längre. Men de måste prata igenom alltsammans.

Hon åkte inte raka vägen till Rådhusplatsen utan tog en omväg genom Fælledparken och ner över Sankt Hans torg, som hon älskade, sedan de hade renoverat det. Sedan tog hon vägen längs sjöarna. Hon ville skjuta upp mötet med röran på Rådhusplatsen. Den här gången hade kommunen grävt upp den ordentligt. Det gjorde man varje sommar, men i år skulle den renoveras helt och hållet och de hade byggt en ny ful, svart biljettkur. Odugliga politiker, dåliga arkitekter, hamburgerbarer, fula butiksfasader, illaluktande bilar och papperskräp – men det skulle inte få förstöra glädjen över att staden var hennes. Åtminstone inte i dag

när solen sken från en molnfri himmel. Du danska sommar, vad jag älskar dig! I år har du faktiskt inte svikit mig!

”Tagesen vill träffa dig med detsamma”, sa receptionisten när hon hämtade sin post.

Hon gick in i hörnrummet, och chefsredaktör Tagesen vände sig om. Hans rum var ännu stökigare än hennes. Böcker, brev, papper och urklipp låg i högar överallt. Han hade stått och tittat ner på röran och dammet på Rådhusplatsen, när hon kom in. Ljuden från maskiner och tunga lastbilar trängde in genom fönstren. Tagesen var ganska ny i hörnrummet. Hon tyckte bra om honom. Och det borde hon också göra. Han hade tagit henne och flera andra medarbetare med sig från sin gamla tidning. De gamla på Politiken hade förstås knorrat en del, men Tagesen struntade i det, och det gjorde Lise också. Journalisterna på Politiken skilde sig inte från andra journalister. Det var den mest konservativa yrkesgruppen i hela Danmark. De avskydde förändringar och nya chefer.

”Tjänare, Lise”, sa Tagesen. ”Jag undrar om den där röran någonsin kommer att likna ett torg igen.” Han var en kraftig man i fyrtioårsåldern med en stor yvig mustasch som han brukade dra i, när han blev ivrig. Och det var han nästan jämt. Några kallade honom en gnällspik, men Lise ansåg att han var en eldsjäl. Hans sympatier hade legat ganska långt till höger i yngre dagar, eftersom han var en produkt av amerikanska universitet, men nu befann han sig någonstans i det danska mittfältet, där folk från både höger och vänster så småningom hittade varandra när de blev lite äldre och karriären blev viktigare än ideologin. Det var ett sätt att säga det. Lise föredrog att säga att alla blir klokare med åren - utom Ole förstås.

”Vad säger du, Lise, kan vi inte göra någonting åt det i tidningen? Skriv några giftiga rader. Spetsa arkitekten. Häng rådhuset. Eller vad säger du, Lise?” Tagesen pratade

snabbt och lite stöttigt. Han behövde bara några få timmars sömn och var morgonmänniska, och han var på tidningen först av alla, och med tusen idéer.

”God morgon, Tagesen. Och du var väl i farten innan vi andra hade satt oss vid frukostbordet”, sa hon.

Tagesen drog i mustaschen och flinade. Han såg mycket ung ut med det där sneda flinet i ansiktet. Lise tyckte mycket om honom, och hon var glad över att tillhöra hans allierade. Allianser är viktiga i tidningshus. Hon hade gjort rätt när hon satsade på Tagesen. Hon hade arbetat för honom när han var redaktionschef hos konkurrenten och sedan hade hon, utan att tveka, följt med honom till Politiken. Men på det sättet hade hon låst sin framgång vid hans.

”Sätt dig”, sa han.

Lise lyfte ner en hög tidningar från en stol och satte sig. Tagesen slog sig ner bakom skrivbordet och började leka med en kulspetspenna. Han hade slutat röka, men han pillade i stället på allting: pappersknivar, blyertspennor, kulspetspennor, och papper som han vek i hörnen.

”Hör upp nu, Lise! Jag har ditt livs story. Sara Santanda vill ut ur det barbariska mörkret. Ut i offentligheten. Ut i ljuset!”

Lise kände glädjen i mellangärdet, en brusande känsla av någonting stort. Hon förstod vad som skulle komma.

”Just det, Lise. Hon kommer hit, till Danmark. På inbjudan av oss. Presenterad av oss. Ledd vid handen av oss. Omskriven och beundrad av oss.”

”Men i morse hörde jag ... på nyheterna ... Iran har ...”

”Dödsdomen, ja. Och höjt belöningen. Jag vet det, men Sara vill inte längre finna sig i att vara undangömd. Hon vill ut.”

Lise var tvungen att resa på sig. Hon gick fram till fönstret och tittade ner på torget. Fotgängarna fick tränga

sig förbi högarna med gatsten. Och det var bruna ben och shorts i dag också.

"Varför just vi? Varför Danmark?" frågade hon.

Tagesen började riva ett papper i småbitar.

"Danmark är ett fredligt land. Här finns ingen terrorism."

"Vi är inte så stora."

"Det här kommer att gå runt i hela världen."

"Men varför Politiken?"

"Tja, vi har i all anspråkslöshet gjort en hel del för Rushdie. Åtminstone jag. Och för kurderna. Vi är en aktiv tidning. Dessutom har jag träffat Sara Santanda vid ett par tillfällen ... och du har ju intervjuat henne ett par gånger. Hon kom ihåg dig. Sedan är du ju ordförande i danska PEN -klubben. Det blir dom och vi. Men mest vi, eller hur? Hon gläder sig förresten åt att få träffa dig igen."

"Var är hon nu? Har hon flyttat från England?"

"Hon gömmer sig fortfarande någonstans i London. Hon är trött på att leva som en fånge. Hon vill ut i friheten. Hon vill nog också säga några sanningens ord om regeringens så kallade kritiska dialog med Iran, som den håller igång i Bryssel."

"Inga tal nu, Tagesen", sa hon.

"Nej då. De kommer sedan", sa han belåtet.

"När kommer hon?"

"Om en knapp månad."

Lise satte sig igen. Hon kunde föreställa sig alla svårigheter. Det var inte lång tid för förberedelser. Det var två saker som hade betydelse. Tagesen, och antagligen Sara också, ville säkert ha största möjliga uppmärksamhet. Det var ju det som var själva meningen med hennes beslut att träda fram. Säkerhetspolisen, PET, och polisen i Köpenhamn skulle kräva att besöket hölls hemligt och skyddades från allmänheten. Det skulle vara enklast för

dem. Hon hade sett dem vid Rushdies besök. De hade varit stela, mycket professionella och chansade aldrig. De tog sitt arbete på största allvar och svängde sig med egendomliga termer. I stället för att kolla en lägenhet, eller undersöka om den kunde användas som gömställe, så sa de att de skulle "spana in området". De körde med representanterna för PEN-klubben och alla andra författare och journalister som var involverade i besöket, och samarbetet hade inte varit helt problemfritt. Men Lise måste motvilligt hålla med om, att de hade koll på allting. Det var svårt att säga emot, när deras åsikter kunde betyda skillnaden mellan liv och död, men hon hade inte tyckt om deras sätt att framföra dem.

"Har du pratat med PET ", frågade hon.

"Det heter P.E.T .", sa Tagesen.

"Har du det?"

"Ja. Men de vill att vi håller alltsammans hemligt tills hon ger sin första presskonferens. Då släpper vi bomben ..."

"Har du gått med på det?"

"Ja, det är väl rimligt. Storyn är ju fortfarande bara vår."

"Okej."

"Jag har lovat att du ska ta kontakt med en säkerhetskille i eftermiddag. Han heter Per Toftlund. Han är visst bra. Prata med honom. *Work something out!* Storyn är din."

"Yes sir", sa hon med låtsad vördnad.

"Jag har också informerat Svendsen på statsministeriet, för övrigt är det en sak bara mellan dig och mig, eller hur Lise?"

"Naturligtvis ..."

"Okej ... hälsa Ole förresten."

"Ja", sa hon, men hon visste att Tagesen redan arbetade med nästa sak inne i huvudet. Det skulle inte tjäna

någonting till att börja förklara hur hon och Ole hade det. Och Tagesen var inte heller intresserad. Han var bara intresserad av idéer och av tidningen, inte av människor. Det var kanske att ta i, tänkte hon, men hans ögon började alltid irra, om man blev alltför personlig. De var ändå goda vänner. Men nu hade Tagesen satt igång ett projekt, och han räknade med att hon skulle klara av det på egen hand och bara komma till honom om det blev problem. Han litade på henne. Så ville hon att en chef skulle vara, medan det fanns andra som ville ha uppässning och hjälp hela vägen fram. *Nurses* var ett ord som brukade användas av danska journalister. Hon ville helst göra allt själv.

3

KRIMINALASSISTENT PER TOFTLUND hade baksmälla. Han hade ont i nacken och halsen var raspig som en gammal sjuttioåttavarvare. Allt verkade lite dimmigt, och det kändes som om hårda fingrar borrar sig in i nacken. Egentligen hade han ingenting emot baksmälla. Det var ett rättvist straff när man hade misshandlat sin kropp, men han tyckte inte om baksmälla när han var på väg till jobbet. Han skulle aldrig ha tackat ja till svenssexan om han hade vetat att Vuldor skulle ringa dagen därpå. Inte ens för Jens, som var den siste i gänget som gifte sig, utom han själv förstås. Så han hade givit järnet, som bara gamla lumparkompisar kan. Snart hade Jens också hem och barn, och han själv skulle vara den där konstiga ungarven när de träffades. Men han tänkte inte sörja. Han hade gjort sitt val, medan alla hans vänner hade skaffat familj. Ungdomen var förbi, det insåg han, och en vacker dag skulle han kanske längta efter hustru och barn och ett hem, men då skulle det nog vara för sent.

Han drack en halv liter cola och tvingade sig att göra tjugofem armhävningar, innan han duschade, först varmt och sedan kallt, och rakade sig. Det värkte i huvudet och rakmaskinens raspande ljud var obehagligt för öronen. Han lade två Panodil brus i ett glas vatten. Sedan åt han flingor med massor av mjölk och drack en tunna kaffe. I bakgrunden hördes ljudet från radion. Köket var litet och modernt med ett bord för två, en diskmaskin, mikrovågsugn och ovanför köksbordet hängde vackra kopparkastruller och pannor. Allt var pinsamt rent. Han

städade själv lägenheten, eftersom den städhjälp han tidigare hade haft, inte var tillräckligt noggrann. Som före detta militär tyckte han om ordning och reda. Han tyckte om en välstädad lägenhet, strukna skjortor, pressveck och putsade skor, och livet som militär hade lärt honom att göra allt själv. Han tog på sig ett par nystrukna Levis, en ljus skjorta med buttondown-krage, en blå slips och en tunn jacka som dolde pistolen, som han hade i ett hölster på höften.

Lägenheten bestod dessutom av ett vackert vardagsrum, ett sovrum och ett litet rum, där han hade sina böcker och sin dator. Möblerna var ljusa och funktionella. Utsikten över de låga husen i Albertslund och över Vestshoven var fin. Skogen var dimgrön i morgonljuset. En blandning av luftföroreningar och dis syntes vid horisonten.

Han tog bilen, fastän han visste att han inte borde. Alkoholen var långt ifrån förbränd, men han var sen och han orkade helt enkelt inte med tåg och bussar just nu. Om han blev stoppad, så skulle det vara ovanligt tjockskalliga kollegor, som lät honom blåsa när han hade visat upp brickan, eller rättare sagt det nya ID-kortet som hade ersatt den gamla polisbrickan. Det var ju så det fungerade, såvida han inte blev inblandad i någon olycka. Men det skulle inte hända, eftersom han var en mycket bra bilförare. Dessutom älskade han sin blå BMW. Det var den enda lyx han tillät sig, och det var en liten snabb bil, som visserligen hade tagit hela hans sparkapital, men som gav honom körglädje. Trafiken var gles, när han körde ut mot Bellahøjs polisstation, där avdelning G, polisens säkerhetstjänst, var inhyst i en modern betongbyggnad.

Han undrade varför Vuldoms sekreterare hade ringt efter honom. Redan för länge sedan hade han bett om två dagar ledigt, och han hade massor av övertid. Han hoppades att det inte var kronprinsen som behövde